

Til Fødevareminister Eva Kjer Hansen på e-mail: min@fvm.dk

med kopier til:

Miljøminister Troels Lund Poulsen på e-mail: troels@mim.dk

Formand for Udvalget til Bevarelse af Genressourcer hos Danske Husdyr Marie Louise Klenow

på e-mail: mkl@pdir.dk

relevante interessenter inden for bevaringsarbejdet

samt kopier, via kontaktformularer på www.ft.dk, til:

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Miljø- og Planlægningsudvalget

Hinnerup, den 23. oktober 2009.

Overholdelse af internationale konventioner i forbindelse med bevaring af husdyrgenetiske ressourcer.

UDVALGET TIL BEVARELSE AF GENRESSOURCER HOS DANSKE HUSDYR (Genressourceudvalget) har i starten af oktober d.å. offentliggjort en strategiplan 2009 - 2012, der især omfatter bevaringsarbejdet for udryddelsestruede gamle danske husdyrracer.

Ifølge Genressourceudvalgets egen formulering, er strategiplanen udformet som en udmøntning af Interlaken Deklarationen. Dette står således formuleret:

"Med tiltrædelsen af Interlaken Deklarationen samt Den Globale Handlingsplan har Danmark tilkendegivet, at vi vil bevare og anvende vores husdyrgenetiske ressourcer bæredygtigt for at sikre den globale fødevarerforsyning, understøtte udviklingen i landdistrikterne, fremme anvendelsen af husdyr i landskabsplejen, og endelig for at skabe rammer for nicheproduktioner med udgangspunkt i lokale racer." Som de fleste, der beskæftiger sig med området, sikkert ved, er Interlaken Deklarationen en opfølgning på "State of the World Report on Animal Genetic Resources", som igen er en opfølgning på "Konventionen om Biologisk Mangfoldighed" (Biodiversitetskonventionen), som blev indgået af 192 lande, heriblandt Danmark, tilbage i 1992.

Ved sammenligning mellem Genressourceudvalgets strategiplan og Biodiversitetskonventionen, er der flere ting, der ikke synes, at hænge sammen.

Begrebet "in situ" bliver i Genressourceudvalgets strategiplan "oversat" således: "In situ (bevaring af levende dyr) bevaringsarbejdet kan foregå i alle miljøer, under ekstensive og intensive forhold, hos store og små avlere og hos private og offentlige."

Umiddelbart må Genressourceudvalget have misforstået ordlyden i Biodiversitetskonventionen, som i Artikel 2, under definitioner siger: " In situ-betingelser : betingelser, hvor de genetiske ressourcer findes i økosystemer og naturlige levesteder og, for så vidt angår opdrættede og dyrkede arter, i de omgivelser, hvor de har udviklet deres særlige egenskaber.

In situ-bevaring: bevaring af økosystemer og naturlige levesteder og opretholdelse og genetablering af levedygtige populationer af arter i deres naturlige omgivelser og, for så vidt angår opdrættede eller dyrkede arter, i de omgivelser, hvor de har udviklet deres særlige egenskaber."

Hvis ikke Genressourceudvalget har misforstået ordlyden, må Ministeren kunne forklare, hvorfor Fødevarerministeriet, med baggrund i Genressourceudvalgets formulering, har til hensigt ikke at overholde Biodiversitetskonventionens klare definitioner.

Ligeledes er der divergens imellem ex situ begrebet i Genressourceudvalgets strategiplan, hvor man skriver: " Genbanken er udbygget (ex situ) med sæd, oocytter, embryoner og somatiske celler, hvor det er relevant. Alle udrydningstruede husdyraces genmateriale er lagt i genbanken i et tilstrækkeligt omfang."

I Artikel 2 i Biodiversitetskonventionen, formuleres begrebet således: "Ex situ-bevaring: bevaring af bestanddele af den biologiske mangfoldighed uden for dens naturlige levesteder." . I Interlaken Deklarationen er dette endda præciseret med følgende formulering under pkt. 9 " Etablere eller styrke ex situ-bevaringsprogrammer": " 6 - Udvikle procedurer til supplerende af genetisk materiale, der er udtaget fra genbanker, ved systematisk at udvikle forbindelser med levende populationer eller etablere in vivo-populationer af truede racer uden for gårdene, f.eks. i zoologiske haver og dyreparker."

Ex situ bevaring foregår i henhold til internationale termer enten in-vivo (levende men væk fra naturligt miljø) eller in-vitro (i laboratorier, som bestanddele).

Her er Genressourceudvalgets formulering altså igen totalt misforstået, eller kræver en nærmere forklaring fra ansvarlig myndighed, om hvorvidt man har tænkt sig at arbejde i modstrid med Biodiversitetskonventionens og Interlaken Deklarationens definitioner.

På den måde, som Genressourceudvalgets strategiplan er formuleret, vil det fremover pludselig blive "legalt", at indsætte grise, der er fra en tid, hvor landbruget var ekstensivt med halm i stierne, hjemmelavet foder, grøntfoder, udendørs svinehold osv. i moderne svinestalde på spaltegulve og med højproteinfoder, intet grønt og meget lidt luft og motion. Disse grise vil man så, igen i henhold til strategiplanen, sætte et afsætningsarbejde i gang med, hvor man til forbrugerne vil proklamere, at der er tale om, noget der skulle minde om fødevarer fra en svunden tid.

Kvæggracerne, som også er fra en tid, hvor man havde ekstensivt landbrug, kan risikere at blive placeret i hjørnet af en stor moderne kvægstald, fodret med kraftfoder, uden adgang til grønne marker og malket med

robot. Mælken herfra, vil man så også igangsætte afsætningsarbejde med, ud fra konceptet om fødevarer fra en svunden tid.

I Interlaken Deklarationen står bl.a. disse formuleringer omkring agro-økosystemer: " at fremme agroøkosystem-baserede metoder til bæredygtig anvendelse, udvikling og bevaring af husdyr genetiske ressourcer. " – " Husdyrracer har væsentlige agroøkosystem-funktioner, bl.a. næringsstofcirkulering, frøspredning og habitatbevaring. Husdyr genetiske ressourcer og forvaltningssystemer udgør en integreret del af økosystemer og produktive landskaber over hele verden."

Hvis Fødevarerministeren har i sinde at fuldføre "legalisering" af Genressourceudvalgets formuleringer i strategiplanen for udryddelsestruede gamle danske husdyrracer, er der nogle spørgsmål, som Ministeren forhåbentlig har forholdt sig til:

- Er Ministeren villig til, at lave planer, der umiddelbart ikke lader til at være i overensstemmelse med indgåede internationale aftaler?
- Har Ministeren forholdt sig til, hvor meget in situ bevaring, der vil være tilbage ved strategiplanens udløb i 2012, hvis man skal betragte in situ ud fra Biodiversitetskonventionens definitioner?
- Har Ministeren eller dennes eksperter dokumentation for, at faktorerne i moderne intensive miljøer ikke vil virke som mutagener på de udryddelsestruede gamle danske husdyrracer, så det kan ende med at medføre tab af vigtige genetiske egenskaber?
- Har Ministeren forholdt sig til, hvorvidt man kan overholde Interlaken Deklarations formulering omkring agro-økosystemer, hvis der bliver færre og færre in situ besætninger (i Biodiversitetskonventionens definition) af udryddelsestruede gamle danske husdyrracer?
- Har Ministeren forholdt sig til, hvorvidt det kan lade sig gøre at udvikle en statsstyret økonomisk bæredygtig produktion af lavt ydende udryddelsestruede gamle danske husdyr?
- Hvis ja, har Ministeren så forholdt sig til, hvorvidt en statsstyret virksomhed af denne art kan forekomme konkurrenceforvridende?
- Har Ministeren tal for, hvorledes det kan blive rentabelt, for de avlere, der stadig ønsker at bevare dyrene in situ i henhold til Biodiversitetskonventionens formulering, når man fjerner de generelle dyretilskud til avlerne?

- Er Ministeren klar over, at avlerrepræsentanterne i Genressourceudvalget ikke har haft lov til at diskutere strategiplanen med avlerne, som de repræsenterer og hvis dyr det handler om, under udviklingen af denne?

Fra min egen tid som avlerrepræsentant i Genressourceudvalget kan jeg sige, at det er ovenud vigtigt, at bevare dialogen til baglandet, altså de avlere man repræsenterer. Derfor fordrer denne form for udvalgsarbejde fuld åbenhed. Mange avlere har store problemer med at se og mærke denne åbenhed hos det eksisterende udvalg. Ikke engang udvalgets hjemmeside har været regelmæssigt opdateret, på trods af at information til avlerne er en vigtig del af de vedtægter, som udvalget skal arbejde efter.

Jeg håber derfor meget, at Ministeren vil tage denne henvendelse alvorligt, så vi avlere kan bruge vores energi på at opbygge et solidt netværk fra neden med staten som den støttende og ikke den altoverstyrende faktor. Det er den eneste måde, vi kan bevare de husdyrgenetiske ressourcer i henhold til internationale aftaler; og det er den eneste måde, der kan skabes ro inden for området. Tryk avler kun modtryk, og lige så vel, som vi skal bevare mangfoldigheden i vore husdyr, må offentlig myndighed også se at forstå og respektere mangfoldigheden hos avlerne, der for manges vedkommende udfører dette arbejde med deres hjerteblood.

med venlig hilsen

Avler af sortbroget dansk landsvin

Birgit Bak

Skanderborgvej 202, Norring

8382 Hinnerup